

17. august 2023

Høringsvar ang. forslag til permanent afskaffelse af forældreindkomst som kriterium for elevfordeling m.v.

Danske HF & VUC takker for muligheden for at give bemærkninger til forslag til lov om ændring af lov om institutioner for almen- og gymnasiale uddannelser og almen voksenuddannelse m.v. og lov om institutioner for erhvervsrettet uddannelse (Permanent afskaffelse af forældreindkomst som kriterium for elevfordeling m.v.).

Danske HF & VUC har ingen bemærkninger til de foreslåede ændringer i lovforslaget. Foreningen mener dog, at de gældende regler om elevfordeling har en række u hensigtsmæssige konsekvenser, der bør rettes op på. Disse gennemgås i det følgende.

Uhensigtsmæssige konsekvenser af elevfordelingen, der bør rettes op på:

- **Kapacitetsfastsættelsen på hf bør tage højde for eftertilmeldere:** I både 2021 og 2022 var over en tredjedel af de elever, der begyndte på toårig hf på VUC, eftertilmeldere (Kilde: STIL). Eftertilmelderne tæller imidlertid ikke med i den kapacitet, som de enkelte afdelinger får fastsat. Afdelingernes kapacitet giver derfor ikke et retvisende billede af det forventede ansøgertal til hf. Det giver stor økonomisk usikkerhed for uddannelsesinstitutionerne, som ikke kan være sikker på, at kapaciteten øges til det forventede niveau af regionerne. Samtidig fordeles eftertilmelderne først, når fordelingen af de rettidige ansøgere er afsluttet. Det besværliggør institutionernes planlægning af det kommende skoleår, ligesom det betyder, at eftertilmelderne må vente længere tid på at få svar på deres ansøgning. Endelig kan eftertilmeldere opleve at blive tildelt en plads af regionen, hvorefter de bliver afvist af den institution, de har fået plads på, fordi de ikke lever op til optagelseskravene. Det er en ærgerlig situation for de berørte eftertilmeldere, som herefter kun har kort tid til at overveje alternative uddannelsesmuligheder. Håndteringen af eftertilmeldere til hf bør derfor ændres, så eftertilmelderne tælles med i afdelingernes kapacitet. Samtidig bør eftermeldere, som ikke søger i direkte i forlængelse af grundskolen, kunne optages direkte af institutionerne inden for den fastsatte kapacitet.
- **Afviste ansøgere til ASF-klasser og forlængede forløb får ikke et passende tilbud:** En række VUC'er og øvrige uddannelsesinstitutioner har etableret ASF-klasser til elever med autisme spektrum forstyrrelser samt forlængede forløb til elever med funktionsnedsættelse eller tilsvarende vanskeligheder, som er forhindret i at følge undervisningen på normal vis. Det kunne fx være elever med ordblindhed eller psykiske diagnoser. Ansøgere til disse forløb har mulighed for at få forrang til at blive optaget på en institution eller afdeling, som udbyder sådanne forløb, i praksis i form af særlige klasser. Det er imidlertid VUC'ernes erfaring, at der er flere ansøgere til både ASF-klasser og forlængede forløb, end institutionerne kan udbyde. Når disse ansøgere får afslag på deres forrangsansøgning til en ASF-klasse eller en klasse i et forlænget forløb, bliver de fordelt til en afdeling på lige fod med alle de øvrige ansøgere. Det betyder, at de ofte kun kan tilbydes en plads i en ordinær klasse, som ikke er indrettet til deres særlige behov. Den stramme kapacitetsstyring og centrale fordeling af ansøgere betyder, at der er

mindre fleksibilitet til at tilbyde håndholdte løsninger til elever med særlige behov. Fx ved i dialog med ansøgeren at afsøge mulighederne for at finde plads i en klasse med elever på særligt tilrettelagte forløb på en anden institution.

- **Den stramme kapacitetsstyring risikerer at modvirke udkantsinstitutioner, som tiltrækker elever fra hele landet:** Et af hovedformålene med den politiske aftale om elevfordeling (Aftale om Den Koordinerede Tilmelding til Gymnasiale Ungdomsuddannelser af 10. juni 2021) er at understøtte gymnasiale uddannelser i tyndtbefolkede områder. Desværre risikerer den stramme kapacitetsstyring at undergrave uddannelser i tyndtbefolkede områder, som tiltrækker elever fra hele landet. Et eksempel på det er Thy-Mors HF & VUC's afdeling i Thisted. Afdelingen har med profillinjer såsom HF Imagine og HF Outdoor haft succes med at tiltrække ansøgere fra hele landet, som flytter til området for at tage en hf-uddannelse. På grund af den stramme kapacitetsstyring må afdelingen potentielt afvise ansøgere fra andre dele af landet, som i stedet bliver tildelt en plads inden for deres eget optageområde, potentielt i større byer med overansøgte uddannelses tilbud. Det er uhensigtsmæssigt, at den stramme kapacitetsstyring i praksis kan ende med at omfordele ansøgere fra land til by frem for det omvendte, som var formålet med den politiske aftale.
- **Hf-ansøgere går glip af deres 1. prioritet, selvom der er ledige pladser:** Ansøgere til hf, som ikke søger i direkte forlængelse af grundskolen, kan i nogle tilfælde først optages efter en standardiseret vurdering af deres faglige, sociale og personlige forudsætninger. Ansøgerne tildeles en plads på en institution, inden vurderingen foretages. Det betyder, at ansøgere, som ikke vurderes egnede til at blive optaget på hf, optager en plads, indtil vurderingen er foretaget. Det har den konsekvens, at andre 1. prioritetsansøgere i mellemtiden risikerer at blive afvist, selvom der efter den standardiserede vurdering af de ansøgere, der har fået tildelt en plads, viser sig at være ledige pladser på deres 1. prioritet. De ledige pladser kan herefter først fyldes op af eventuelle eftertilmeldere. Udfordringen kan til dels løses ved, at kapacitetsfastsættelsen på hf tager højde for eftertilmeldere.
- **Formålet med den stramme kapacitetsstyring og centrale fordeling er uklart:** Der er to hovedformål med den politiske aftale om elevfordeling: 1) at sikre en balanceret elevsammensætning på gymnasiale uddannelsesinstitutioner i byerne og 2) at understøtte gymnasiale uddannelser i tyndtbefolkede områder. Det første formål foreslås afskaffet med det udsendte lovforslag. For det andet formåls vedkommende er det tvivlsomt, om det er realiseret (jf. artiklen "*Små gymnasier står halvtomme efter sommerferien trods politisk indgreb*", Altinget d. 25. juni 2023). Det er Danske HF & VUC's opfattelse, at der fra politisk hold bør tages stilling til, om den stramme kapacitetsstyring og centrale fordeling af ansøgere fortsat bør opretholdes i lyset af de uklare formål med indgrebene og de uhensigtsmæssige konsekvenser af dem.

Med venlig hilsen

Ulla Koch, formand, Danske HF & VUC (bestyrelserne)

Pernille Brøndum, formand, Danske HF & VUC